

Jumalan pilkkaamisesta.

Vanhassa testamentissa (III Mos. kirja, 24: 10-23) kerrotaan miehestä, joka oli syntynyt juutalaisesta äidistä ja egyptiläisestä isästä ja joka, kerran riitaantueksaan juutalaisen kanssa leirissä, pilkkasi Jumalaa mainitsemalla hänen nimensä. Juutalaisten Jumalan-nimi *Jahveh*, pidettiin näet niin pyhänä, että sen lausuminen oli ankarasti kielletty; kun esim. luettiin tekstiä, sanottiin *Jahveh*-nimen asemesta *Adonia*, Herra, ja sanaa *Jahveh* ruvettiin kirjoittamaan *Adonai*-sanan vokaleilla, josta sitten johtui lausumatapa *Jehovah*. Tuo mies teki siis itsensä syypääksi suureen rikokseen, jonka tähden hänet heitettiin vankeuteen odottamaan lopullista tuomiotaan. Moseksen laissa ei vielä ollut määrätty rangaistus tällaisesta rikoksesta, mutta nyt Moses sai Herran suusta kuulla seuraavan tuomion:

»Vie hänet, joka on pilkannut, leiristä ulos, ja anna niiden kaikkien, jotka sen kuulivat, panna kätensä hänen päänsä päälle, ja anna koko seurakunnan häntä kivittää.

»Ja sano Israelin lapsille: joka Jumalaa pilkkaa, hän vastatkoon synnistään.

»Joka Herran nimen lausuu, hänen pitää kuolella kuoleman: koko seurakunta on hänet kivittävä. Ja niinkuin muukalaiselle tapahtuu, niin tapahtukoon kansalaiselle: joka sen nimen mainitsee, hän kuolokoon».

Ja kertomuksessa lisätään, että Israelin lapset tekivät niinkuin Herra oli Mosekselle käsenyt.

Tämän nojalla kristityt valtiot katsovat tarpeelliseksi ottaa lainsäädännössään huomioon myöskin n.k. uskonnollisia rikoksia. Ja tuon Moseksen lain mukaisesti rangaistiin kuoleman tuomiolla sitä, joka pilkkasi Jumalaa tai pyhää sanaansa (kts. esim. 1734 vuoden lakia).

Valtiot, jotka kutsuivat itseään kristityiksi, ottivat täten käytäntöön juutalais-pakanallisen yhteiselämän muodon sen sijaan, että olisivat tutkineet, mitä heidän tunnustamansa Mestari sanoo.

Uudessa testamentissa ei ole puhe minkäänlaisista senkaltaisista rikoksista ja vielä vähemmän rangaistuksista. Jesus sanoo kerran, että kaikki muut synnit annetaan anteeksi, paitsi syntiä pyhää henkeä vastaan, jota ei anneta anteeksi ei ajassa eikä ikuisuudessa, mutta ei hän siitä mitään rangaistusta määrää. Koko hänen oppinsa oli päinvastoin rakkauden oppia, ja kristitty on juuri se, joka ei kosta, ei vastusta pahaa pahalla, vaan voittaa kaikki rakkaudella. Yllämainitussa tilaisuudessa Moses sai Herraltaan tämänkin käskyn:

»Jos joku ihmistä lyö, hänen pitää kuolella kuoleman . . .

»Vahinko vahingosta, silmä silmästä, hammas hampaasta . . .»

Ihan tästä käskystä sanoo Jesus (Matt. ev. V: 38-42):

»Te olette kuulleet, että on sanottu: silmä silmästä, hammas hampaasta.

»Mutta minä sanon teille, että teidän ei pidä vastustaa pahaa j.n.e.»

Kristuksen kanta on siis päivän selvä. Mitä nyt Jumalan pilkkaamiseen tulee, niin siitä mainitaan uudessa testamentissa Mateuksen XXVI luvussa ja Johanneksen X:ssä, ja molemmissa kohdin mainitaan myöskin rangaistuksena kuolema. Mutta kaukana siitä, että niissä kohdin olisi annettu mitään käskyä kristityille, päinvastoin kerrotaan kuinka heidän Mestarinsa Jesus kanteenalaisena Jumalan pilkkaajana puolustaa itseään juutalaisten raakaa ja jumalatonta lakia vastaan. Kun juutalaiset kivittivät hänet, sentähden että hän muka teki itsestensä Jumalan, Jesus vastasi: »eikö teidän laissanne ole kirjoitettu: minä sanoin, te olette jumalia?»

Hirveää pimeyttä ja kristillistä tiedottomuutta se oli, joka rikoslakiin loi tuommoisen verisen pykälän Jumalan pilkkaamisesta. En tiedä, onko kristillinen tieto, s. o. tieto siitä, mitä evankeliumissa opetetaan, meidänkään päivinämmme suuresti kasvanut, sen kumminkin tiedän, että kristillinen rikoslaki se on muuttunut. Sen on ihmiskunnan yleinen kehitys aikaansaanut. 19:ta vuosisadalla kristikunta siksi valistui, että se ymmärsi ajan vaativat semmoisen järjettömän lakipykälän muuttamista. Niinpä meidän uudessa rikoslaissa sama pykälä kuuluu näin:

»Jos ken julkisesti pilkkaa Jumalaa, rangaistakoon korkeintaan neljän vuoden kuritushuoneella tai vankeudella. Jos se tapahtuu ajattelemattomuudesta tai äkkipikaisuudesta, olkoon rangaistuksena sakot tahi korkeintaan kuuden kuukauden vankeus».

*

Suuri askel on täten otettu ihmisyyttä ja kristillisyyttä kohti, mutta vielä ollaan kaukana totuuden päämaalista. Tarkastakaamme vähäsen tuota lakipykälää. Kaikessa yksinkertaisuudessaan se on sangen salaperäinen ja epäselvä. »Jumalan pilkkaamisesta» sanotaan, mutta ei määritellä, minkälaisesta pilkkaamisesta on puhe ja – mistä Jumalasta. Niin, kaksi kohtaa siinä jää epäselväksi, kuten lukija pian on huomaava.

»Jumalan pilkkaamisesta» – – Noituminen, vannominen ja kiroominen on kyllä ruma ja raaka tapa, mutta tuskin siitä sentään tuomittaisiin ihmistä kuritushuoneeseen, ja ahtaalle kai tilakin kävisi vankiloissamme, jos kiroomista katsottaisiin Jumalan pilkkaamiseksi. Jotakin muuta sillä tarkotettanee, mutta koska ei laissa sitä selvitetä, lienee parasta, että turvaudumme teologiaan, s. o. kirkolliseen jumaluusoppiin.

Tämän mukaan nyt Jumalan pilkkaaminen eli *blasphemia* – kun ei lukuun oteta »syntiä pyhää henkeä vastaan» – on siinä, että joku ilkeämielisesti on tunnustamatta Jumalan majestetiä ja kunniaa taikka lausuu Jumalasta semmoista, mikä on hänen majestetiansa vastaa, taikka omistaa itselleen semmoista, joka ainoastaan on Jumalalle tuleva. Niinpä Assyrian kuningas Sanherib pilkkasi Jumalaa, kun hän sotajoukkoineen valloitti juutalaisten kaupunkeja toisen toisensa perästä ja vihdoin Jerusalemin edustalla vaati juutalaisia luopumaan Jumalastaan ja palvelemaan häntä, koska heidän Jumalansa ei kumminkaan auttanut. (Jesaias, 36 ja 37 luku). Jumalan pilkkaaja on se, joka kieltää esim. Jumalan kaikkivaltiuuden tai kaikkitietäväisyyden, tahi joka esim. sanoo itseään Jumalaksi ja vaatii itselleen jumalallista kunnioitusta.

Näin on siis määritelty, mikä pilkkaaminen on, ja samalla on viitattu siihen, mistä Jumalasta on kysymys – että on kysymys kristillisen jumaluusopin Herra Zebaothista. Jos siis joku tekisi naurunalaiseksi esim. buddhalaisten jumalakäsitteen tai sen Jumalan, jonka profeta oli Mohammed, s. o. muhametilaisten Allahin, niin häntä ei mitenkään saattaisi syyttää Jumalan pilkkaamisesta, vielä vähemmin laillisesti rangaista. Ehkä hän päinvastoin sillä menettelyllään olisi tehnyt palveluksen kristittyin Jumalalle?

Nyt kuulen jonkun lukijan puoleksi harmissaan, puoleksi ihmetellen huudahtavan: »mitä sinä puhut kristittyjen ja muhametilaisten ja buddhalaisten jumalista, ikäänkuin Jumalia olisi monia! Tiedäthän, ettei ole muuta kuin yksi Jumala. – Hän se on samalla kristittyjen ja pakanainkin Jumala. Eihän rikoslaissamme ole puhe mistään erityisestä Jumalasta, vaan Jumalasta yleensä, siitä ainoasta Jumalasta, joka on kaiken maailman herra».

Olkoon. Otaksutaan, että rikoslaki ei ole puhunut mistään erityisen uskonnon korkeimmasta jumaluuskäsitteestä, vaan todellakin itse totuuden Jumalasta: silloin minä kysyn: kuinka me saatamme sanoin pilkata sitä Jumalaa? Kuinka saatamme loukata Hänen majestetiiään? Niinkö pieni hän on, että hän välittäisi meidän pilkastamme? Niinkö vähäpätöinen hän on, että hän soisi meitä rangaistavan?

Oi, mitä me Jumalasta tiedämme? Buddha sanoi, että hän on totuus, Jeesus sanoi, että hän on rakkaus. Mutta kuka meistä voi väittää, että hän tietää kaiken totuuden, niinkuin tiesi Buddha Gautama, tahi että hän rakastaa niinkuin rakasti Jesus Natsarealainen? Ja jos joku sen voisi itsestään väittää, niin olen vakuutettu siitä, ettei hän loukkaantuisi enemmän kuin Buddhakaan eikä vaatisi rangaistusta enemmän kuin Jesuskaan, joka sanoi: kaikki synnit annetaan teille anteeksi.

Sanalla sanoen: minä en usko, että ajatteleva ihminen voi Jumalaa pilkata, maailman Jumalaa. Yksityisen kirkkokunnan Jumalaa voi pilkata, muttei totuuden. Siksi totuuden Jumala on liian suuri.

Minä en usko, että Jumalaa voi sanoilla pilkata, sillä jos katselen historian kulkua, huomaan, että Jumalan pilkkaajaksi aina on kutsuttu sitä ihmistä, joka on pyrkinyt suurempaan totuuteen kuin mitä hänen aikalaisensa ymmärsivät ja julistanut syvempää rakkautta mitä hänen kanssaihmississään ilmeni.

Sentähden uskon, että jos laissamme todellakin on tarkoitettu totuuden Jumalaa, koko se lakipykälä Jumalan pilkkaamisesta olisi poispyyhittävä.

Eikö tätä missään maassa ole ymmärretty?

On kuin onkin.

Enemmän kuin sata vuotta on jo valtio-oikeustiede käsittänyt, ettei oikeuden loukkaamiskäsitteestä saata olla puhetta korkeimman olennon yhteydessä, jonka tähden Jumalan pilkkaamiseksi saattaa kutsua korkeintaan kirkon tai valtion uskonnollisen perustan pilkkaamista. Täten koko asia ei enään ole suorastaan uskonnollista, vaan pikemmin valtiollista tai yhteiskunnallista laatua.

Ja tämä perusohje on toteutettuna sekä Saksan että Ruotsin rikoslaissa. Saksan rikoslain 166 § kuuluu:

»Joka sen kautta, että hän julkisesti pilkkaa Jumalaa häpäisevillä lausunnoilla, *herättää paheksumista* (Ärgernis) . . . rangaistakoon korkeintaan kolmen vuoden vankeudella».

Ruotsin laki on vielä suvaitsevampi. Paitsi että sen katsantokanta on sama kuin Saksan lain, on se vielä lieventänyt rangaistustakin. Kysymyksessä oleva pykälä laadittiin v. 1887 näin kuuluvaksi:

»Joka Jumalaa pilkkaamalla tai parjaamalla tai pilkkaamalla Jumalan pyhää sanaa tai sakramentejä *herättää yleistä paheksumista* (förargelse) rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella tai sakoilla».

Näissä muissa luterilaisissa maissa voidaan siis syyttää ja rangaista »Jumalan pilkkaamisesta» ainoastaan sitä, joka menettelyllään herättää paheksumista – ja semmoisessa näkökannassa on epäilemättä paljon enemmän järkeä, kun kerran lähtökohta on määrätty.

Yhtäkaikki oikeudenkäynti tällaisen syytöksen johdosta on tuiki harvinaista. Kuka tahtoo syyttää toista semmoisesta rikoksesta, johon hän ehkä itse tekee itsensä syyppäiksi? Pappi, joka kirkossa rukoilee voittoa ja Jumalan apua oman kansansa sotajoukoille pilkkaa rakkauden Jumalaa yhtä paljon kuin se, joka esim. sanoo suoraan, että Jumala on vain toinen nimi koston ja vihan käsitteelle. Sotapäällikkö, joka tappotanterella rohkaisee miehiään huutamalla: Jumala on korkein kenraalimme! pilkkaa yhtä paljon totuuden Jumalaa kuin se, joka esim. sanoo suoraan: Jumalaa ei ole yhtään olemassa. Ei – syvällä kuinkin tiedossa luonnostaan asuu, että ehdoton Jumala ei siitä loukkaannu, mitä ihmiset tietämättömyydessään tekevät.

*

Ei Jumalaa saata sanoin pilkata. Ihmisiä ja inhimillisiä laitoksia saattaa pilkata, mutta harvoin ihmiset loukkaantuvat, kun ei heidän oma persoonansa ole kysymyksessä. Harvoin toisen puolesta loukkaantuvat, vielä harvemmin Jumalan. Se oikein onkin. Sanoi Jesuskin: älkää koskaan suuttuko.

Emmekö siis millään lailla saata Jumalaa pilkata? En tiedä.

Mutta syvennetäänkö koko käsitettä. Annetaan pilkan tapahtua ei sanoissa, vaan teoissa, ja kysytään: voimmeko teoillamme Jumalaa pilkata? Jumala on rakkaus, Jumala on totuus, voimmeko häntä teoillamme loukata? Eiköhän silloin, kun elämme unohtaen rakkauden, unohtaen totuuden, kun elämme niinkuin ei muuta olisi kuin meidän oma itsekäs personamme, sen huvit ja nautinnot? Eiköhän silloin, kun suvaitsemme yhteiskunnissamme kaikenmoista vääryyttä ja kaikenmoista paha? Silloin emme näennäisesti loukkaa muita ihmisiä, emme valtion emmekä kirkon perusteita – mutta ehkä me loukkaamme sitä näkymätöntä Jumalaa, jonka ääni kuuluu meidän hengessämme, ehkä me pilkkaamme sitä jumalallista Isää, joka tahtois, että kaikki olisimme hänen lapsiaan.

Niin, ehkä voisi sitä kutsua Jumalan pilkkaamiseksi. Mutta siitä ei tule eikä voi tulla mitään rikoslain pykälissä määrättyä rangaistusta.

Pekka Ervast.

(Työmiehen Illanvietto 1902, ensimmäinen vuosikerta, N:o 5, Helsingissä, Lokakuun 3 p. 1902, s. 39, palstat 1-3, s. 40, palstat 1-3, s. 41, palstat 1-3.)